

www.baachakhan.com

ديا با مشالونه

Handwritten text in red ink: "Mun Bey" and "1912".

Ketabton.com

www.baachakhan.com

دبايا مشالونه

تولونكى: عبدالله نجتانى

د قومونواو قبایلو د چارو وزارت
د نشراتو او فرهنگي چارو رياست

۱۴۰۸ هـ.ق

EUREKA OLD BOOKS

Opp: Islamia College
Unit: Road, Peshawar.

www.baachakhan.com

دبابا مشالونہ

دچاپ حای - دولتی مطبعہ - کابل

دچاپ شمیر - ۵۰۰۰۰

دچاپ نیتہ - ۱۳۶۶ھ ش

دچاپ مہتمم - محمد انور شمسہ خیل

www.baachakhan.com

فخر افغان بآبادكار، عمل او خدمت ميرى پير
دكار او زيار، مينى او محبت، ورورى اوروا-
دارى، عدل او انصاف په باره كښې ډيرڅه ويلي او
ليكلي دي .

بره خبره يې د انسانيت د لارې بله ډيوه ده .
مونږ به يوڅو غښې څلاند، لارښوونكي او لافاني مشالونه
د خپلو عزيزانو وروڼو د ژوندانه په لار كښيږدو .
گوډې نزل يې پرې بې خطرې شي او منزلت زور سيزي .
سا سوځد مينه بختاني

د قومونو د ژوندی کولو او بیدارولو د پاره د اې
کسان په کار دي چه بي غرضه وي . ديانته دار
وي . ايماندار وي او د خدای د پاره خپل
قام خدمت ته تيار وي . چه د ارسې
کسان په کوم قام کېنې پيداشي نو د هغوی
په کوښښونو هغه قام کېنې مينه ، محبت ،
همدردی ، وروري او عزيزولي پيدا
شي . هغه قام آباد شي .

مونز خدایي خدمتگار یو . مونز د مخلوق

د فایده او آرام دپاره په خانو نو

تکلیف تیروو . ز مونز کار خدمت انبکي

ده . اگر که خلق مونز سره هر څه سلوک

کوي . مونز به د چانه د بدلې د اغشتو

کوښښ نه کوو . ز مونز فرض

درگزارا و صبر دی .

www.baachakhan.com

زمونوز و دنيا تظلم ورت کون دي و منظوم
د ظالمه خلاصول دي که ظالم زمونوز و راد مسلمان
عم وي

خدایی خدمتگار حان خدایی خدمتگار
وایی بلیکن خدایتم خدمت ضرورت نشسته

دخدای خدمت دهنده مخلوق خدمت دی

اود خدای مخلوق یوازی مسلمانان ندی

تول دهنده مخلوق دی، که ہندودی، کہ سکھ

دی کہ عیسایی دی .

موز پستانه خدای کار او خدمت به
ته و ایو چه بی دکومی طبعی، غرض او
اجرت نه د خدای دپاره کوو. او
خدای خو خدمت ته ضرورت نه لری
د خدای د مخلوق خدمت د خدای
خدمت دی.

موتز دخلکو د پوهولو او کښې د مېنې، محبت
ورورې او قامولی د پیدا کولو، د تسلیم
د شوق د پیدا کولو او د قام نه د غلطو رسمونو
اور و اجونو دورک کولو او د قامی مدرسو پاره
دمستود حاصلولو په غرض کلی په کلی، کور په
کور دورې شروع کړې، او په خلکو کښې موشوند
او اجاس پيدا کړ. زما د دورونه پریښی
سره ویره پیدا شوه...

د انجمن اصلاح افغانه لومړنی دورې

www.baachakhan.com

دخدا می دیاره او د خپل مظلوم قوم
د خاطره خپل سینه د بغضونو کینو
او پروښونو پاک کړی .
ولی چه دی خپل سیرو نومونز تباہ
کړی او برباد کړی یو .

کہ چیری تا سو بہ رستیا سرہ د
خیل قوم او ملک زرغونول غواہی
نود غنم ددانی بہ شان خیل خانو نہ -
خاوری کرہی ولی چہ کومی پوری
یومی دانی خان خاوری کرہی نہ
وی ، زرغونسیدی نہ شی .

حقيقت دادی چه یوازی قانون د
ملک اصلاح کولی نه شی اونه امن قایموی
شی . د خلقو زهرونو بدلولو ضرورت دی . ثخو
پوری چه د خلقو زهرونه بدل نه شی جرمنه کمیدی
نه شی .

د خلقو زهرونه صرف خدایي خدمتگاری تحریک
بدلوی شی . سومره چه دا تحریک خورشی
هومره به د خلقو په زهرونو کبسی تبدیلی راجی او
ددې لازمی نتیجه به په ملک کبسی امن و

امان وی .

۱۰

... چه په دلو کښې اختلاف پیداشي
که ډیر ښه او زور وړ خلک وي هم ،
بی کاره شي او د هغوی طاقت دیوبل په
غورځولو کښې صرف شي .
په خدمت کښې اختلاف نه راځي
اختلاف د خود غرضی نه پیدای

کېږي .

۱۱

زه چه هر شه دخیل خان دیاره خوبوم بجه
دخیلو ملگرو دیاره هم خوبوم .

زه اکثر خیلو ملگروته و ایم چه زما پتقریر
تحریر، خبرو، رویه اوسلوک کجایی چه کوم نقص
وینی، دهغونه به ما خبرومی او شه وخت
چه هغومی مادخیلو غلطونه خبردار کری،

نوزه دهغومی شکریه ادا

کوم او دینی اصلاح

کوبنشین

کوم

۱۲

تشدد نہ نفرت

عدم تشدد نہ محبت

پیدا کبری

انسان ہم یو عجیبہ چیز دی . شہ وخت
چہ دی کمزوری شی او ہمت بایلی ، نو
یاد خپلی کمزوری او بی ہمتی د پتولو
د پارہ قسما قسما حیلی او حوالی
لہوی

حقیقت دادی چه دامنول آسمانی مذہبونه

دخدای مذہبونه دی او دنیا تہ و اتفاق،

میلنی او محبت او دخدای مخلوق آرام

او خدمت دپاره راغلی دی .

دہریو مذہب پیرو دافرض دی چه دخدای مخلوق

لہ منح نہ کر کہ او نصرت لیری کری او عینہ او محبت

پکسینی پتید کری او دودیل سرہ اعداد و کری .

خونوز ددی حقیقت نہ چا خبر کری نہ یو .

www.baachakhan.com

حقیقت دادی چنانچه مدد مہرب
ہم سرمایہ دار و خلی سرمایہ پر زور قبضہ
کری دہ... رستینی خدائی مذہب
خود مخلوق خدمت دی . مینہ دہ .
محبت دی . انصاف دی .
عدالت دی .

اختلاف را می همیشہ پہ ضلعو کبھی وی.
اختلاف را می تہ بد خیز نہ دی. رسول اکرم
خود امت اختلاف را می تہ رحمت و ملی دی.
لیکن یہ موجودہ وخت کبھی ز موزد مسلمانانو او بیا
خاص کر ز موزد پستونو اختلاف را می زحمت
دی. ز موزد اختلاف را می ہمیشہ ذاتیات
جو پریمی او ددی ذاتیاتو پہ وجه، کہ
چیری د پستونو تاریخ و گوئی، نو ہمیشہ
تباہ شوی او برباد

شوی دی

لینن په خپل کتاب کښې لیکي چه د سنه
(۱۹۰۵) د انقلاب زموږ ډیر ملگري
موږ سره د سنه (۱۹۱۷) په انقلاب
کښې نه وو بلکه زموږ مخالف وو.
ولی چه په دغه وخت کښې هغوی
وکیلان، داکتران، انجینران
جوړ شوي وو او
وړوکی مریه داران
شوي

وو

۱۸

زما خیال و رخ په وړخ د جنیکو تعلیم او تربیت
طرف ته زیاتېږي. وی چې زه دا خبره دخل قوم د
پاره خطرناکه گڼم چې هلکانو له خودی تعلیم وگرېږي شي
او جنکی ردي د علم نه محروم پاته شي. چې ددی نتیجه
به داوي چې زموږ ملک ان خوبه اول جاهلانو بسخو
سره و دونه نه کوي او که چيري و هم گري نو اکثر بي کور
سمون خوري او همیشه بې گڼې گش مکش وي. چې
ددی زموږ ملک او قوم ته د یو لوی نقصان
در سید واندیشه ده

... پستی او بلندی په عمل دوه . که دچا
عمل پست وي هغه نړوي که نښه په کار دی
چه پست وگنل شي او دچا عمل چه اوچت
وي نړوي که نښه په کار دی چه په درانه نظرونه
وگنل شي .

خدای خور او نښه د دنیا د آبادی دوه
ملگری پیدا کړی دی او د بشریت د گاډی دا
دوه پایې دی د گاډی په یوه پایه نه نشي

چلیدی .
۲۰

www.baachakhan.com

زمونزد پندستونچي او وڙي پياک مني . سيمت زانکي
او وڙي پياک مني او وڙي پياک مني . سيمت زانکي

۱۱

پہ جیلخانہ کبھی ما دخیل قوم یہ حالات تو
بانڈی پہ نہ شان سرہ غور کریں۔ زہ
پہ دی نتیجہ ورسیدم چہ پہ دنیا کبھی ہر شیخ
قوم بغیر در پی بی نہ ترقی کوئی نہ شی
او پہ ہر قوم کبھی علوم اور فنون پیدا
کیدی نہ شی .

یوه وړخ زه د امان الله خان ملاقات له تللی
وم. دیرې خبرې مې ورسره وشوې. په خبرو خبرو
کښې مې پاته دا ووی: تاله ترکی درجې، فارسي درجې
او نوری بی هم "د ختیله ژبه درجې. زما خبرې ته
هغه بلندی دیر اثر وکړ او و وعده یې راسره وکړه چې زده
کوم به یې. بلکه چې له افغانستانه وایستل شو، زه بمبئی ته
دده لیدو ته ورغلم. نوملته یې په سپنتو کښې خبرې وکړې.

دعایم یافته کسا نوسره بهی چه د ر بی
په باره کنسی خبری و کرمی راته به بی ویل چه پستو
لا دته ژبه ده ؟ په دی کنسی علم نشته . ما
ویل چه ملکه دانوری ژبی خود آسمانه نه دی
را کوزی شوی . د هر بی ژبی ویونکو خپلی
ژبی ته ترقی ورکرمی ده . پستو چه خپلی ژبی ته
توجه نه ده کرمی ، دی کنسی د پستو ژبی ته
نگاه ده ؟ او دا خو زما اوستا گناه ده .

www.baachakhan.com

پندرہویں اور چھٹے جلد کے درمیان
مجموعہ نثری اور تاریخی نوکری

۲۵

انقلاب مندی کار او دومره آسان خبر

ندی.

انقلاب دسری سینی کاردی.

انقلاب علم او پوهه غواړی.

انقلاب عالمان او پوهان غواړی چه دیوی

سره قام وروزی او انقلاب ته پی اباده کړی.

د انقلاب دپاره د اشخاصو

ضرورت دی.

بادشاهي خراب شي دمي او د قوم او
ملک پکښې ډير نقصان دى. که چيرې
نن يو بادشاه بڼه هم وي نو سبا به يې زوى
بادشاه وي، نو شوک ويلي شي چه گوندي هغه
به هم بڼه وي. او بادشاهان کله دخپل قوم ترقي
غواړي؟ ولي چه هر وخت دا خيال کوي چه
که داخلک پوه شول نو ما به ليرى کوي. نو هغه
هر وخت د قوم د پوسې په لاره کښي
خښه اچوي.

موزبادشاهان جوہول نہ خواہو بادشاہ
مانوتہ موضوعت نشتہ . زموزبہ یو مشرومی او قوم
پہ رایہ اورضا او مشورہ بہ وی . او ہنہ سہری آوی
چہ د قوم خدمتگار وی . دخان ، غریب او میا ملا
فرق نہ وی . بلکہ ہر ہنہ سہری بہ وی چہ ہنہ نیک او
ایماندار او د قوم او ملک خیر خواہ وی . تکلیفونہ او
قربانی او دیر خدمت یی د قام او ملک کبری
وی او چہ ددی مشری اہلیت او پوسہ ہم مکینہ وی
زموزبہ حکومت بہ دجماعت (حزب) تابع وی
جماعت بہ د حکومت تابع نہ وی .

دا ملک (پستونخوا) زمونز دتولو پستونزو
دی . نومونز یوسری نه خان کوو زمونز
به کوبنبن داوی چه تول خانان کرو . او
داسی حکومت به جوړوو چه هغه کبني مساوا
وی او دتولو خلکو کبني پو شان خیر و فایده وی .
که پوره وی او که پوره وی په شهریکه به وی . من
انصاف وی . زمونز به دتول قوم یوه جرگه وی
او دپي په خوبه به یو صدر وی .

دخدا می دپاره پښتو!
تاسو یوشی، خپل کور جوړ کړی!
د اړی جیبی ذاتیات اود بنسټی
پر زدی، نو دین به مو هم ښه شی
او په دنیا به هم آباد او آسوده
شی.

www.baachakhan.com

پہ حضرت کی اختلاف نہ راہی
اختلاف دہود عظمیٰ پیرا گہری

۲۱

www.baachakhan.com

پتھ پورہ وی کے سپورہ وی دے تھو لو دی پویشان وی

۲۲

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**